

NEWFORESTINPONIEN JALOSTUSOHJELMA

Suomen Hippos ry

Ruokavirasto vahvistanut 27.9.2024

RPVK vahvistanut 6.11.2023

Selitykset käytettävistä termeistä:

Kantakirja

Entinen hevosten perusrekisteri. Hevonen ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan 1 kk kuluessa syntymästään ja merkitään kantakirjaan tunnistuksen jälkeen, viimeistään vuoden kuluessa syntymästä

Jalostusarvostelu

Entinen kantakirjaus. Jalostusarvostelussa tammat ja oriit arvioidaan jalostuseläiminä rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys, luonne, rakenne ja suoritusominaisuksiensa perusteella ja merkitään jalostusluokkiin. Jalostusarvostelu tehdään ensin yksilötulosten perusteella ja myöhemmin jälkeläistulosten perusteella.

Tunnistusasiakirja

Hevospassi tai rekisteritodistus, jossa on hevosen tunnistetiedot.

Sisällys

1. Newforestinponin taustaa	4
2. Jalostustavoite ja rotumääritelmä	4
2.1. Jalostustavoite	4
2.2. Rotumääritelmä	4
3. Jalostusohjelman maantieteellinen alue	5
4. Ponien tunnistaminen ja hevospassi	5
5. Tietojen kerääminen ja käyttäminen	6
5.1. Henkilötietojen kerääminen ja käsittely	6
5.2. Tulostietojen kerääminen	6
6. Newforestinponien kantakirja	6
6.1. Kantakirjaan merkitseminen	7
6.2. Astutuskirjanpito ja syntymätodistus	8
6.3. Polveutumismäärittely	9
6.4. Varsan nimeäminen	9
7. Jalostusarvostelu	9
8. Yksilöarvostelu	10
8.1. Osallistumisoikeudet	10
8.2. Rakennearvostelu	10
8.3. Palkintoluokat	11
8.4. Mitat	11
8.5. Oriiden jalostusarvostelu	11
8.6. Tammojen jalostusarvostelu	13
8.7. Nuorten ponien sekä ruunien arvostelu	14
8.8. Jalostusarvostelutulokset	14
8.9. Tuontiponien arvostelu	14
9. Suoritusluokkamerkit	15
10. Jälkeläisarvostelu	16
10.1. Oriiden jälkeläisarvostelu	17
10.2. Tammojen jälkeläisarvostelu	18
11. Terveysominaisuudet	18
11.1. Geenitestit, PSSM1, Myotonia	19
11.2. Tarttuvien eläintautien ehkäisy	19
11.3. Vapautus askellajien esittämisestä	19
12. Oriin ja tamman jalostuskäyttö	20
12.1. Orilisenssi	20

12.2. Tuontispermaoriin käyttö	20
12.3. Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö	20
12.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot	20
12.5. CEM- ja EVA-testit	20
12.6. Sperman tuonti ja vienti	21
12.7. Astutusikä	21
12.8. Alkionsiirto	21
13. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat.....	21
13.1. Ratsu- ja ponivaliokunta	21
13.2. Tamma- ja varsalautakunta	21
13.3. Orilautakunta	21
13.4. Esteellisyys	22
14. Menettelytapaohjeet.....	22

1. Newforestinponin taustaa

Newforestinponi on alkuperältään englantilainen ponirotu, jonka jalostustoiminnassa noudatetaan rodun alkuperäkantakirjan, The New Forest Pony Breeding and Cattle Society:n (NFPB&CS), [jalostusohjelman vaatimuksia](#). Yhdistys on perustettu vuonna 1891. Vuodesta 1930 lähtien New Forestin luonnonsuojelualueelle on päästetty ainoastaan newforestinponioriita astumaan alueella vapaana laiduntavia newforest-tammoja. Kantakirja on suljettu vuonna 1990. Suomeen ensimmäiset newforestinponit tulivat vuonna 1964. Newforestinponien alkuperäkantakirjan jalostusohjelma pitää sisällään rodun alkuperämaa Iso-Britannian sekä maat, jotka on hyväksytty virallisiksi tytärkantakirjoiksi.

Suomen Hippoksen ylläpitämän newforestinponin jalostusohjelma on sisällyttänyt omaan jalostusohjelmaansa NFPB&CS:n vahvistamat periaatteet, jotka on määritelty [NFPB&CS jalostusohjelmassa](#). NFPB&CS jalostusohjelman muutokset päivitetään Hippoksen ylläpitämään jalostusohjelmaan. Muutokset vahvistetaan Ratsu- ja ponivaliokunnassa.

2. Jalostustavoite ja rotumääritelmä

2.1. Jalostustavoite

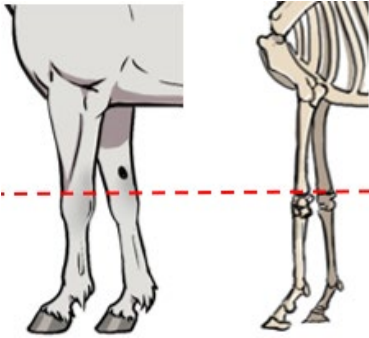
Newforestinponijalostuksen tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Tavoitteena on tuottaa rodun alkuperämaan rotumääritelmän ja polveutumisvaatimukset täyttäviä, ratsastusurheilun eri lajeihin sekä valjakkoajoon soveltuvia puhdasrotuisia poneja. Niiden tulee olla helposti käsiteltäviä, hyväluonteisia, terveitä, hyvärakenteisia ja sekä lasten että aikuisten käyttöön soveltuvia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alkuperäisen newforestponityypin säilyttämiseen.

2.2. Rotumääritelmä

Tyyppi Newforestinponi on vankkarakenteinen, ratsutyyppinen ja sillä on selkeä ponileima. Isommat ponit kykenevät kantamaan aikuista, vaikka ovatkin riittävän kapeita, jotta lapsi kykenee ratsastamaan niillä. Pienet ponit ovat yleensä kevytrakenteisempia ja jalompia kuin isot.

Säkäkorkeus Enimmäissäkäkorkeus on 148 cm. Alarajaa ei ole, mutta newforestinponit ovat harvoin alle 120 cm. Yli 148 cm säkäkorkeudeltaan oleva poni siirretään kantakirjan pääosastossa luokkaan X. Myöskään kyseisen ponin jälkeläisiä, jotka on siitetty sen jälkeen, kun poni on virallisesti mitattu ylikorkeaksi, ei voida merkitä koskaan pääosaston perusluokkaan tai jalostusluokkaan. Poni voidaan määrätä mitattavaksi jalostusarvostelutilaisuuden arvostelulautakunnan tai Ratsu- ja ponivaliokunnan toimesta missä tahansa elämän vaiheessa, mikäli on epäily, että poni on ylikorkea. Tällöin omistaja vastaa mittauksen kustannuksista. Mikäli omistaja kieltäytyy mittaamasta ponia, siirretään poni kantakirjan pääosaston luokkaan X. Ylikorkeaksi mitatun ponin omistaja voi teettää omaan lukuunsa yhden tarkistusmittauksen halutessaan. Kaksi kertaa ylikorkeaksi mitattu poni siirretään kantakirjan pääosaston luokkaan X.

Väri Newforestinponi voi olla perusväriltään musta, ruunikko, tai rautias. Lisäksi poni voi olla päistärikkö, kimo, tai voikko. Muita diluutiovärejä tai kirjavuutta ilmentäviä geenejä ei tavata rodussa. Poni merkitään myös kantakirjan pääosaston luokkaan X, mikäli poni on perimältään homotsygootti voikko (BEC, kantaa kahta voikko-alleelia C^{cr}). Värigeentestaamisen kustannuksista vastaa ponin omistaja, mikäli on tarvetta selvittää ilmiäsuun aiheuttavat alleelit geenitestin avulla.

Valkoiset merkit

Valkoiset merkit ovat sallittuja ainoastaan päässä ja jaloissa. Ponia ei voida merkitä kantakirjan pääosaston perusluokkaan tai jalostusluokkaan, jos sillä on valkoista karvaa tai jouhia vaaleanpunaisella iholla pään takana tai kintereen ja polvien yläpuolella, paitsi jos ne ovat arpia.

Kuva 1 vasemmalla: Etujaloissa merkittynä rajat, joiden ylle valkoiset merkit eivät saa yltää

Rakenne

Ponilla tulee olla hyvin kaulaan liittynyt ponimainen pää. Pään ja kaulan liittymä saa olla rotutyypillisesti paksu. Lapa on pitkä ja viisto. Runko on syvä, takaosa voimakas.

Jalat ja kaviot Jalkojen tulee olla suorat ja hyväasentoiset, luuston vahva, kavioiden hyvälaatuiset, kovat ja pyöreät.

Liikkeet Irtonaiset, tarmokkaat ja suorat, ei liioitellut liikkeet.

3. Jalostusohjelman maantieteellinen alue

Toiminta-alueella syntyvät newforestinponit voidaan merkitä Suomen Hippoksen ylläpitämään newforestinponin kantakirjaan kasvattajan niin anoessa, mikäli ne täyttävät kantakirjan vaatimukset. Toiminta-alueella syntyvät newforestinponivarsat tulee tunnistaa Suomen Hippoksen valtuuttaman tunnistajan toimesta ja ne merkitään Suomen Hippoksen ylläpitämään newforestinponien kantakirjaan. Suomen Hippos voi järjestää toiminta-alueella newforestinponien kantakirjan jalostusarvosteluja. Suomen Hippoksen ylläpitämän newforestinponien kantakirjan toiminta-alue on Suomi.

4. Ponien tunnistaminen ja hevospassi

Newforestinponien jalostus- ja kilpailukäyttö edellyttävät luotettavaa rekisteriä, jossa ponin polveutumisen oikeellisuus on varmistettu sekä tunnistetiedot että omistus- ja hallintaoikeudet todennettu. Jalostuskäyttöä, tunnistetietoja, sekä omistus- ja hallintaoikeuksia koskevia tietoja ylläpidetään Hippos ry:n Heppa-järjestelmässä. Tunnistusasiakirjasta (hevospassi) määrätään Euroopan komission asetuksella.

Syntymän ilmoittaminen

Varsa on ilmoitettava syntyneeksi kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu rekisteröintimaksu. Ponit merkitään kantakirjaan yksilöllisellä UELN-numerolla. Ponien tunnistetiedot sekä polveutuminen tallennetaan Suomen Hippoksen ylläpitämään tietokantaan.

Kasvattaja

Varsan kasvattajaksi merkitään tamman omistaja varsomishetkellä tai taho, jolle on merkitty tamman hallintaoikeudensiirto kasvattajarekisterissä varsomishetkellä. Hallintaoikeuden siirtoa kasvattajarekisterissä ei tehdä varsan syntymän jälkeen.

Varsan tunnistaminen

Varsa tunnistetaan hevospassiasetuksen mukaisesti. Varsan tunnistamisesta vastaavat Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Tunnistustehtävät on delegoitu Hevosjalostusliitoille yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tunnistajien yhteystiedot löytävät osoitteesta www.hevosjalostusliitot.fi.

Hevospassin myöntäminen

Varsalle myönnetään hevospassi toimitetuilla tiedoilla viimeistään vuoden kuluessa syntymästä. Mikäli toimitetut tiedot eivät ole riittävät kantakirjaan merkitsemistä varten, (ehdot kappaleessa [6.1.](#)), myönnetään varsalle muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja. Yksilö, jolle on myönnetty muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja, voidaan myöhemmin nostaa kantakirjaan rotu- ja sukutiedoilla, mikäli se täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset. Mikäli varsaa ei ole tunnistettu vuoden sisällä syntymästä, myönnetään sille tunnistusasiakirjan kaksoiskappale. Tunnistusasiakirjan myöntämiseksi vuoden kuluessa varsan syntymästä tulee varsan tunnistustietojen, mikrosirutuksen ja polveutumismäärityksen olla tehty viimeistään varsan ollessa 10 kk ikäinen.

Tunnistusasiakirja on aina kuljettava ponin mukana. Kadonneen tai tuhoutuneen tunnistusasiakirjan tilalle Suomen Hippos myöntää hevospassiasetuksen mukaisesti hakemuksesta kaksoiskappaleen, kun alkuperäisen tunnistusasiakirjan katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja tunnistusasiakirja on mitätöity. Kadonneen tunnistusasiakirjan uusiminen aiheuttaa ponille teurastuskiellon komission asetuksen mukaisesti.

Jalostustodistus

Tunnistusasiakirjan liitteeksi saa Suomen Hippoksen myöntämän jalostustodistuksen II-osan (zootechnical certificate), kun hevonen viedään toiseen kantakirjaan merkittäväksi. Ulkomaiseen kantakirjaan merkityltä newforestinponin kantakirjaan merkittävältä ponilta vaaditaan jalostustodistus. Jalostustodistuksen myöntää lähtömaan kantakirja.

5. Tietojen kerääminen ja käyttäminen

5.1. Henkilötietojen kerääminen ja käsittely

Suomen Hippos kerää ja käsittelee henkilötietoja hoitaessaan julkista hallintotehtävää hevosten rekisteröintiä ja passien myöntämistä varten. Tämän lisäksi Hippos kerää ja käsittelee henkilötietoja hevosten kantakirjaus- ja kilpailutoimintaa varten.

5.2. Tulostietojen kerääminen

Jalostusarvostelussa hyödynnetään Suomen Hippoksen järjestämissä jalostusarvostelutilaisuuksissa kerättävää tietoa hevosten ominaisuuksista. Hevosten tulos- ja jälkeläistiedot ovat käytettävissä Suomen Hippoksen tietokannasta sekä muista kotimaisista ja kansainvälisistä tietokannoista.

Suomen Hippos ei vastaa toisten osapuolten tekemistä virheellisyyksistä kantakirjaan merkittävien hevosten tunnistamisessa eikä polveutumisessa.

6. Newforestinponien kantakirja

Newforestinponien kantakirjaan merkitään Suomessa syntyneet varsat, jotka polveutuvat rodun alkuperämaan hyväksymään kantakirjaan merkityistä puhdasrotuisista newforestinponeista. Toisessa EU-maassa kantakirjaan merkityt ja NFPB&CS:n (New Forest Pony Breeding and Cattle Society) hyväksymistä kantakirjoista polveutuvat tuontiponit merkitään kantakirjan siihen luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät ja joka vastaa samaa luokkaa, johon ne on syntymä- ja/tai tuontimaassaan merkitty.

Newforestinponien kantakirja koostuu yhdestä pääosastosta, joka jakautuu kolmeen luokkaan: Pääosaston perusluokka, jalostusarvosteltujen luokka ja lisäksi luokka X. Kantakirjan luokkaan X merkityt ponit eivät voi nousta ylempiin kantakirjan luokkiin. Kantakirjaluokasta tulee merkintä ponin alkuperäiseen passiin.

Jalostusarvosteluun osallistuvat oriit on merkittävä mikrosirulla, ellei niitä ole merkitty mikrosirulla kantakirjaan merkitsemisen yhteydessä.

6.1. Kantakirjaan merkitseminen

Kantakirjaan voidaan hakemuksesta merkitä varsa

- Joka polveutuu suomalaisen newforestinponin kantakirjan tai toisen alkuperämaan hyväksymään kantakirjan pääosastoon merkityistä vanhemmista
- jonka isäoriilla on ollut orilisenssi astutusvuonna
- jonka syntymä on ilmoitettu ja jonka kasvattaja on sitoutunut kantakirjan sääntöihin varsomisilmoituksessa
- jonka syntymätodistus on lunastettu
- joka on tunnistettu kantakirjan sääntöjen mukaisesti emänsä vierellä
- jonka polveutuminen on varmistettu kohdan [6.3.](#) mukaisesti
- jolle on annettu hyväksyty nimiehdotus

Orilisenssin voi oriin omistaja, varsan kasvattaja tai varsan omistaja lunastaa jälkikäteen korotettuun hintaan, mikäli lisenssiä ei ole ollut voimassa astutusvuonna.

Pääosasto jakaantuu kolmeen luokkaan: Perusluokka, jalostusarvosteltujen luokka ja luokka X.

Perusluokka

Tullakseen merkityksi kantakirjaan pääosaston perusluokkaan, ponin

- tulee polveutua suomalaisen newforestinponin kantakirjan, tai toisen alkuperämaan hyväksymän kantakirjan
  - jalostusluokkaan merkitystä isäoriista, sekä
  - pääosaston perusluokkaan tai jalostusarvosteltujen luokkaan merkitystä emätammasta
- polveutumisen tulee olla varmistettu kohdan [6.3.](#) mukaisesti

Luokka X

Kantakirjan luokkaan X merkitään puhtasrotuiset ponit, joiden polveutuminen on varmistettu dna-testillä, mutta jotka eivät ole rotumääritelmän mukaisia, tai täytä perusluokkaan tai jalostusarvosteltujen luokkaan asetettuja vaatimuksia

- newforestponien kantakirjan luokkaan X merkityistä vanhemmista polveutuvat ponit
- ponit, jotka kantavat kahta alleelia voikkogeeniä C^{CR} (BEC)
- ponit, jotka kantavat myotoniaan liitettyä geenivirhettä
  - ponit, joiden vähintään toinen vanhempi polveutuu Kantje's Ronaldosta ja vanhemmilta puuttuu myotoniatus myo: n/n
  - vanhemmista jompikumpi tai molemmat ovat geenivirheen kantajia varsan rekisteröintihetkellä
- ponit, joilla on ei-sallittuja valkoisia merkkejä
- ponit, jotka on mitattu säkäkorkeudeltaan yli 148,0 cm
- ponit, joiden isäoritta ei ole merkitty jalostusarvosteltujen luokkaan astutushetkellä

Luokkaan X merkittyjä yksilöitä ja niiden jälkeläisiä ei voi merkitä kantakirjan perusluokkaan tai jalostusarvosteltujen luokkaan. Ponin kuulumisen luokkaan X merkitään Heppa-tietokantaan, sekä jalostustodistukseen.

Jalostusarvosteltujen luokka

Jalostusarvosteltujen luokkaan merkitään vähintään 2-vuotiaat oriit ja vähintään 4-vuotiaat tammot, jotka on merkitty newforestinponien kantakirjan pääosaston perusluokkaan tai ulkomaisessa kantakirjassa jalostusarvosteltujen luokkaan, sekä täyttävät seuraavat vaatimukset:

- isäori on merkitty jalostusarvosteltujen luokkaan astutushetkellä
- emätamma on merkitty perusluokkaan tai jalostusluokkaan
- säkäkorkeus enintään 148 cm
- yksilö on palkittu I, II, tai III-palkinnolla oriiden tai tammojen jalostusarvostelussa kohdan [8.](#) mukaisesti, tai sillä on hyväksytyt ulkomainen jalostusarvostelutulos
- Ori on hyväksytyt eläinlääkärintarkastuksessa
- Ori on geenitestattu PSSM1: n/n
- Ori tai tamma on geenitestattu myotonia: n/n seuraavin ehdoin: Myotonia-testitulokset n/n edellytetään aina oriilta tai tammalta, joka on Kantje's Ronaldon sukulainen alenevassa polvessa, tai mikäli on syytä epäillä, että ori tai tamma mahdollisesti kantaa myotonia-geenivirhettä. Lisätietoa kohdassa [11.1.](#)

Siirtyminen perusluokasta jalostusarvosteltujen luokkaan

Kaikki Suomessa syntyneet puhtasrotuiset kantakirjan perusluokkaan merkityt varsat, joiden polveutuminen on varmistettu dna-testillä ja maahantuodut perusluokkaan merkityt ponit, joita ei ole jalostusarvosteltu, voidaan siirtää kantakirjan jalostusarvosteltujen luokkaan jalostusarvostelun perusteella sen mukaan, miten se täyttää luokkaan asetetut vaatimukset.

Perusluokkaan jäävät seuraavat yksilöt:

- yksilöt, joita ei ole esitetty jalostusarvostelussa
- yksilöt, jotka on esitetty jalostusarvostelussa, mutta jotka eivät ole saavuttaneet jalostusarvosteltujen luokkaan asetettuja vähimmäisvaatimuksia

6.2. Astutuskirjanpito ja syntymätodistus

Astutuskirjanpito

Kantakirjaan merkittävän varsan vanhempien astutukset tulee olla tallennettuna astutusvuoden syyskuun 15. päivään mennessä. Astutusten ilmoittaminen on mahdollista sen jälkeen, kun oriille on aktivoitu vuosittainen orilisenssi. Myöhemmin ilmoitettujen astutusten käsittelystä peritään maksu.

Orilisenssimaksun voi suorittaa korotetulla hinnalla myöhemmin. Hinnasto <https://www.hippos.fi/hevosenssienomistaminen/hinnasto/>.

Syntymätodistus

Syntymätodistuksella tarkoitetaan oriinpitäjän kuittausta siitä, että astutus- ja varsamaksut on suoritettu. Kuittauksen voi tehdä sähköisesti Heppa-järjestelmään tai allekirjoittamalla syntymätodistuksen.

6.3. Polveutumismääritys

Kantakirjaan merkittävän yksilön polveutuminen tulee olla varmistettu DNA-määrityksellä sekä isäänsä että emäänsä. DNA-näytteen polveutumismääritystä varten on oikeutettu ottamaan Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Polveutumismäärityksestä peritään [vahvistettu maksu](#). Tuontiponien osalta kantakirjaan merkitseminen ei edellytä polveutumismääritystä. Mikäli jalostukseen käytävältä yksilöltä ei ole käytettävissä DNA-sertifikaattia, tulee siitä ottaa DNA-näyte. Polveutumismääritykseen otettua DNA-näytettä voidaan hyödyntää tutkimustarkoitukseen Suomen Hippoksen luvalla.

6.4. Varsan nimeäminen

Nimeämisessä noudatetaan seuraavia nimeämissääntöjä:

- Nimessä saa olla enintään 28 merkkiä
- Nimi ei saa olla jo käytössä Suomeen rekisteröidyllä ratsuilla tai poneilla, jonka syntymästä on kulunut alle 40 vuotta tai kuolemasta alle 30 vuotta
- Käytössä suomalaiset aakkoset, erikoismerkkien käyttö käsitellään tapauskohtaisesti ja hyväksyttävissä vakiintuneiden ulkomaisten kielten kirjoitusasun mukaisesti
- Ei suositella käytettäväksi nimiliitettä, joka on jo käytössä tunnetulla kasvattajalla. Yksittäisiä kirjaimia ei katsota kasvattajatunnuksiksi
- Ei saa olla loukkaava
- Kasvattajalla on vastuu nimenkäytön tekijänoikeuksista, Hippos ei tarkista käyttöoikeutta nimeen
- Kahden tai useamman kielen yhdistelmänimiä ei sallita, nimi vain yhdellä kielellä
- Heittomerkki hyväksytään nimessä,
  - jos se tarkoittaa jotain ulkomaisella kielellä (esim. D'accord) tai
  - tai jos se tulee selkeästi isän tai emän nimestä (esim. D'Avie)
- Hippos pitää kirjaa hylätyistä nimistä omaan käyttöön
- Hippoksella on oikeus nimetä hevonen, jolle hyväksytyä nimeä toimiteta 10 kk ikään mennessä
- Kantakirjaan merkityn hevosen nimeä ei voi muuttaa ilman erityistä syytä.

7. Jalostusarvostelu

Newforestinponien jalostusarvostelun tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Vapaaehtoisen jalostusarvostelun perusteella perusluokkaan merkitty newforestinponi voidaan siirtää kantakirjan jalostusarvosteltujen luokkaan, riippuen miten yksilö täyttää asetetut minimivaatimukset. Mikäli jalostukseen käytettävä ori ei ole saavuttanut jalostusarvostelussa kantakirjassa määriteltyjä jalostusarvosteltujen luokkaan merkitsemiselle asetettuja minimivaatimuksia (määritely kohdassa [6.1.](#)), sen jälkeiset merkitään kantakirjan luokkaan X ja niillä ei ole oikeutta osallistua jalostusarvosteluun.

Jalostusarvostelu suoritetaan ensimmäisen kerran yksilöarvostelussa Suomen Hippos ry:n järjestämässä tai hyväksymässä jalostusarvostelutilaisuudessa. Yksilöarvostelussa arvioidaan rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys, luonne, rakenne ja suoritukset. Yksilön saavutettua riittävät jälkeläistulokset, tehdään arvostelu jälkeläisten perusteella erikseen [luvussa 10](#) määriteltyjen vaatimusten mukaisesti.

Jalostusarvosteltujen luokkaan voidaan merkitä poneja, jotka ovat vapaita rodulle määritellyistä perinnöllisistä sairauksista ja vioista, jotka voivat vaarantaa sen terveyttä ja hyvinvointia terveysvaatimukset on määritely [luvussa 11](#). Suomen Hippoksen ratsu- ja ponivaliokunta vahvistaa jalostusarvostelun vaatimukset.

8. Yksilöarvostelu

Yksilöarvosteluun tarvittavia tuloksia kerätään Suomen Hippoksen järjestämissä tai hyväksymissä näyttelyissä, joissa poneja ja hevosia arvostellaan terveyden, luonteen, rakenteen ja suoritusten perusteella. Viimeisin suoritettu arvostelu on aina voimassa oleva ja arvostelu on julkinen. Yksilöarvostelun perustella oriit ja tammat voidaan palkita I, II tai III palkinnolla.

8.1. Osallistumisoikeudet

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan yksilöt, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään newforestinponien kantakirjan perusluokkaan tai jalostusarvosteltujen luokkaan ja jotka on mahdollista merkitä jalostusarvosteltujen luokkaan jalostusarvostelutuloksen perusteella (jalostusluokkaan merkitsemisen ehdot määritelty kohdassa [6.1.](#)).

Näyttelytoiminta jakautuu oriiden ja tammojen jalostusarvosteluun sekä varsojen ja nuorten hevosten arvosteluun. Oriit voidaan jalostusarvostella 2-vuotiaasta alkaen oriiden jalostusarvostelutilaisuudessa. Tammat voivat osallistua jalostusarvosteluun 4-vuotiaana Hippoksen tamma- ja varsanäyttelyissä, joissa arvostellaan myös maitovarsat, nuoret ponit (1-2-vuotiaat orit ja tammat, sekä 3-vuotiaat tammat) ja kaiken ikäiset ruunat. Yli 4-vuotias ori tai tamma voi suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen.

Poni ilmoitetaan näyttelytilaisuuteen annettuna määräaikana. Näyttelytilaisuudessa hevosesta on esitettävä tunnistusasiakirja identiteetin ja tunnistetietojen tarkistamista varten. Näyttelyyn osallistumisesta veloitetaan hinnaston mukaisesti (www.hippos.fi). Jalostusarvostelussa hyväksytty tai hylätty poni voidaan esittää jalostusarvostelussa uudelleen, kuitenkin aikaisintaan seuraavana vuonna. Jalostusarvosteluun tarvittavia tietoja kerätään kotimaisista ja ulkomaisista tietokannoista.

8.2. Rakennearvostelu

Rakenteesta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat

1. tyyppi
2. pää ja kaula
3. ylälinja
4. etuosa
5. takaosa
6. etujalat ja liikkeiden säännöllisyys
7. takajalat ja liikkeiden säännöllisyys
8. käyntiliikkeet
9. raviliikkeet
10. laukka (jalostusarvosteltavat tammat ja oriit)
11. yleisvaikutelma
12. kaviot

Jokaisesta arvostelukohdasta annetaan sanallinen arvio sekä pisteet 4-10, myös puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Oriiden palkitsemiseen on asetettu kohtien 1-11 pisteiden keskiarvon minimiraja, muutoin rakennearvostelupisteitä ei lasketa yhteen, vaan palkintoluokka määräytyy yleisvaikutelman ja tyyppin perusteella. Lisäksi muille arvostelukohdille on määritelty minimikriteerit palkintoluokittain.

Pisteskaala:

Erinomainen = 10, Erittäin hyvä = 9, Hyvä = 8, Melko hyvä = 7, Tyydyttävä = 6, Välttävä = 5, Heikko = 4, Melko huono = 3, Huono = 2, Erittäin huono = 1, Ei esitetty = 0.

8.3. Palkintoluokat

Tammat, nuoret ponit ja ruunat

I palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6.

II palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 7, kuitenkin toinen näistä vähintään 7,5, mikään arvostelukohta ei alle 5.

III palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 6, kuitenkin toinen näistä vähintään 6,5, mikään arvostelukohta ei alle 5.

Oriit

I palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

II palkinto: Tyyppi vähintään 8, yleisvaikutelma vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

III palkinto: Tyyppi vähintään 8, yleisvaikutelma vähintään 6, mikään arvostelukohta ei alle 5. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,0.

8.4. Mitat

Jalostusarvostelutilaisuudessa otetaan vähintään seuraavat mitat:

1. säkäkorkeus
  2. lautaskorkeus
- sekä jalostusarvosteltavilta oriilta ja tammoilta lisäksi
3. rinnanympäryys
  4. etusäären ympäryys

Mikäli mittaustilanteessa esitetään Suomen Hippoksen virallisen poninmittaajan suorittama voimassa oleva mittaustulos, voidaan merkitä tämä mitta jalostusarvostelutietoihin. Muut mitat otetaan jalostusarvostelutilaisuudessa.

8.5. Oriiden jalostusarvostelu

Oriiden arvosteluun kuuluvat terveys-, rakenne- ja käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti. Jalostusarvostelussa ori mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Käyttökoe on oriille vapaaehtoinen. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät oriin ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää oriin palkitsemisen ja merkitsemisen jalostusarvosteltujen luokkaan.

Terveysominaisuudet ja mittaus

Oriille suoritetaan eläinlääkärin tekemä terveystarkastus jalostusarvostelun yhteydessä. Oriin terveysvaatimukset on esitetty [luvussa 11](#). Ori mitataan terveystarkastuksen yhteydessä [kohdan 8.4.](#) mukaisesti.

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa [8.2.](#) määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Käyttöominaisuudet

Käyttökoe

Jalostusarvostelun käyttökoe on vapaaehtoinen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta oriin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökoe voidaan suorittaa ajaen, ohjasajaen tai ratsain. Ajo-, ohjasajo- tai ratsastuskokeesta annetaan sanallinen arvio.

Seuraavat kohdat arvioidaan:

- Ratsaille nousu/valjastus
- Liikkeet ja tasapaino
- Pysähdykset
- Kehitysnäkymät
- Luonne, yhteistyöhalukkuus ja kuuliaisuus

Ratsastuskoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Selkään nousu arvostellaan. Selkään nousussa saa käyttää avustajaa. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

1. Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa.
2. Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
3. Ravia kaksi kierrosta, minkä aikana esitetään temponlisäys pitkällä sivulla ja ympyrä vapaavalintaisessa kohdassa.
4. Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä ja sama raviohjelma oikeassa kierroksessa.
5. Nostetaan oikea laukka.
6. Laukkaa yksi kierros, minkä jälkeen kaksi kierrosta laukkaa pääty-ympyrällä.
7. Lävistäjällä raviin siirtyminen ja suunnan vaihto.
8. Sama laukkaohjelma vasemmassa kierroksessa.
9. Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi.
10. Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ratsastusohjelmasta.

Ajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo vaunut ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

1. Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa.
2. Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
3. Ravia kolme kierrosta, minkä aikana tehdään kaksi ympyrää vapaavalintaisessa kohdassa.
4. Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä, minkä aikana siirrytään käyntiin 5-8 askeleen ajaksi ja siirtyminen takaisin raviin.
5. Sama raviohjelma oikeassa kierroksessa.
6. Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi. Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ajo-ohjelmasta.

Ohjasajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo valjaat ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia.

Tämän jälkeen saavutaan ravissa kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi. Kun tuomari antaa luvan, aloitetaan ohjasajo-ohjelma.

Ohjelmassa esitettävät asiat, järjestys vapaavalintainen muiden paitsi alku- ja lopputervehdyksen osalta.

1. Alkutervehdys
2. Käyntiä
3. Ravia molempiin suuntiin
4. Keskiravia
5. Pohkeenväistö/ avotauvutus ravissa molempiin suuntiin
6. Laukka molempiin suuntiin
7. Pysähdys ja peruutus 4-6 askelta
8. Lopputervehdys

Ohjelman lopuksi tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ohjasajo-ohjelmasta.

Jalostusluokka

Ori, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I, II tai III, voidaan siirtää jalostusarvosteltujen luokkaan, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset, jotka on määritelty kohdassa [6.1.](#)

Ori, joka ei saavuta jalostusarvostelussa palkitsemiseen oikeuttavia tuloksia, jää kantakirjan perusluokkaan tai siirretään luokkaan X, mikäli se ei täytä perusluokan vaatimuksia, jotka on määritelty kohdassa [6.1.](#)

Orinumero

Orinumero myönnetään oriille, joka on palkittu jalostusarvostelussa I, II tai III palkinnolla ja merkitty jalostusarvosteltujen luokkaan.

8.6. Tammojen jalostusarvostelu

Tammojen jalostusarvosteluun kuuluvat terveys-, rakenne- ja käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti. Tamman tulee täyttää jalostusarvostelussa jalostusluokkaan asetetut vaatimukset, jotka on määritelty luvussa [6.1.](#) Jalostusarvostelussa tamman mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät tamman ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää tamman palkitsemisen jalostusarvostelussa.

Terveysominaisuudet

Tammojen terveysominaisuuksien arvostelu koostuu yleisen terveydentilan arvioinnista. Epäiltäessä perinnöllistä vikaa tai sairautta arvostelulautakunta voi tarvittaessa määrätä tamman jatkotutkimuksiin. Terveysvaatimukset on määritelty luvussa [11.](#)

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa [8.2.](#) esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Käyttöominaisuudet

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisena käyttökokeen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta ponin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökokeen tarkoituksena on osoittaa ponin toimivuutta käyttöponina.

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen ratsain, ajaen tai ohjasajaen. Ratsain esitetään käyntiä, ravia ja laukkaa molempiin suuntiin lautakunnan ohjeiden mukaan. Ratsain esittämisen kesto on noin 10 minuuttia. Ajaen ja ohjasajaen esitetään käyntiä ja ravia sekä pysähdys ja liikkeelle lähtö. Ajaen tai ohjasajaen esittämisen kesto on noin 10 minuuttia per ryhmä. Vapaaehtoisen käyttökokeen tulos (hyväksytty/hylätty) ei vaikuta jalostusarvostelun tulokseen.

Jalostusluokka

Mikäli tamma saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I, II tai III, voidaan se siirtää jalostusarvosteltujen luokkaan, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset, jotka on määritelty luvussa [6.1.](#)

Tamma, joka ei saavuta jalostusarvostelussa palkitsemiseen oikeuttavia tuloksia, jää kantakirjan perusluokkaan, tai siirretään luokkaan X, mikäli se ei täytä perusluokan vaatimuksia, jotka on määritelty luvussa [6.1.](#)

Tammanumerot

Tammanumero myönnetään niille tammoille, jotka on palkittu jalostusarvostelussa I, II tai III palkinnolla ja merkitty jalostusarvosteltujen luokkaan.

8.7. Nuorten ponien sekä ruunien arvostelu

Nuoret 1-3 -vuotiaat ponit, sekä ruunat arvostellaan luvun [8.2.](#) mukaisesti.

Maitovarsojen arvostelu

Maitovarsojen arvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan tapahtumahetkellä vähintään neljä viikkoa vanhat, kantakirjaan merkittäväksi ilmoitetut varsat, jotka on merkitty kantakirjan pääosaston perusluokkaan (määritelty kappaleessa [6.1.](#)).

Maitovarsosta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat:

- tyyppi
- liikkeet
- yleisvaikutelma

Maitovarsojen arvostelua ei pisteytetä, vaan ne asetetaan palkintoluokkiin I, II tai III ja ne saavat sanallisen arvion.

8.8. Jalostusarvostelutulokset

Ponista kirjoitetaan lausunto, jossa mainitaan jalostuksen kannalta oleelliset seikat ponin terveydestä, rakenteesta, liikkeistä ja muista ominaisuuksista. Lausunto on julkinen.

Jalostusarvostelusta tulee merkitä ponin tietoihin Suomen Hippos ry:n ylläpitämään tietokantaan.

8.9. Tuontiponien arvostelu

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa ja NFPB&CS:n (New Forest Pony Breeding and Cattle Society) hyväksymässä kantakirjassa jalostusarvostellut ponit merkitään ulkomaisen jalostusarvostelutuloksen perusteella samaan kantakirjan luokkaan, kuin ne on merkitty ulkomaisessa kantakirjassa. Maahantuodut perusluokkaan tai jalostusluokkaan merkityt ponit voivat osallistua jalostusarvosteluun.

9. Suoritusluokkamerkit

Suoritusluokkamerkkejä käytetään kertomaan jalostusluokkiin merkittyjen oriiden ja tammojen suorituskyvyn tasosta. Suoritusluokkamerkkien kriteerit ovat yhtenäiset suomalaisen ratsuponin-, connemaraponin-, newforestinponin-, welshponin ja cobin-, vuonohevosten-, gotlanninrusspanin-, sekä shetlanninponin kantakirjaan merkittyjen yksilöiden osalta. Tulokset saavat olla useammalta kaudelta ja ne saavat olla eri ratsastajien/ohjastajien kanssa.

Taso 1*

Taso 1* tulokset saavuttanut rotuponitamma voi hakea jalostusarvosteluun suomalaisen ratsuponin kantakirjaan ja voi siten olla oikeutettu tammapalkkioon suomalaisen ratsuponin kantakirjaan merkitystä varsasta.

Ratsastus:

- **Oriit:** Koulu- ja/tai estekilpailuissa vähintään 10 tulosta (koulu yli 62 %, este 0-tulosta) ja seura- ja aluetason kilpailut (myös rotuponikilpailuissa (virallinen tuomari)) poniratsastajan kanssa.
- **Tammat:** Koulu- ja/tai estekilpailuissa vähintään 5 tulosta (koulu yli 62 %, este 0-tulosta) ja seura- ja aluetason kilpailut (myös rotuponikilpailuissa (virallinen tuomari)) poniratsastajan kanssa. *Alle 140 cm estekorkeus 80 cm, alle 148 cm estekorkeus 90 cm.*

laji/ säkäkorkeus	alle 100 cm	101-107 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	40 cm	50 cm	60 cm	90 cm (<i>tammat 80 cm</i>)	100 cm (<i>tammat 90 cm</i>)
Kouluratsastus	He C	He C	He B	He B	He B
Kenttäratsastus	Taitoarvostelu 60 cm				

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.45 ja 10 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 2.05,0 sekä 10 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Viisi kvaalitulosta ²⁾ helposta luokasta, joista vähintään kolme tulosta kansalliselta tasolta, useammalta kuin yhdeltä kaudelta.
Yli 120 cm	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaativasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.

Kvaalitulos²⁾=hyväksyty tulos kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

Taso 2*

Taso 2* saavuttanut ratsuponi- tai rotuponitamma on oikeutettu hakemaan tammapalkkiota suoritustulosten perusteella varsasta, joka merkitään suomalaisen ratsuponin kantakirjaan.

Ratsastus:

Oriit alle 130 cm: 10 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta). Kouluratsastuksen tulokset alue- tai kansalliselta tasolta. Estetulokset seura- tai aluetasolta.

Oriit yli 130 cm: 10 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta) vähintään kansalliselta tasolta.

Tammat alle 130 cm: 5 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta). Kouluratsastuksen tulokset alue- tai kansalliselta tasolta. Estetulokset seura- tai aluetasolta.

Tammat yli 130 cm: 5 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta) vähintään kansalliselta tasolta.

laji/ säkäkorkeus	alle 100 cm	101-107 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	50-60 cm	50-60 cm	80 cm	90 cm	100 cm
Kouluratsastus	He B/A	He B/A	He B/A	He A	He A
Kenttäratsastus	5 sijoitusta avoimessa 90 cm tai ponien 80 cm luokassa.				

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.30 ja 20 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 1.55,0 sekä 20 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaativasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.
Yli 120 cm	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaikeasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.

Kvaalitulos²⁾=hyväksytty tulos kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

Taso 3*

Taso 3* tulokset saavuttanut tamma voi hakea varsan merkitsemistä suomalaisen ratsuponin kantakirjaan, mikäli tamman polveutumisen on osittain puutteellista. Tamma täytyy näyttää myös jalostusarvostelussa ja varsan merkitsemistä suomalaisen ratsuponin kantakirjaan haetaan Ratsu- ja ponivaliokunnalta.

Ratsastus:

Oriit ja tammat alle 130 cm: 3 tulosta este- ja/tai koulukilpailuista (koulu 66 %, este 0-tuloksia) vähintään kansalliselta tasolta

Oriit ja tammat yli 130 cm: 3 tulosta (koulu 66%, este 0-tulosta) sm/kv tasolta. Koulussa ponien joukkue- tai henkilökohtainen ohjelma

laji/ säkäkorkeus	alle 110 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	60/70 cm	100 cm	110 cm	120 cm
Kouluratsastus	He B	FEI He A	FEI He A	FEI He A
Kenttäratsastus	3 Kvaalitulosta ¹⁾ CCN1 *P tai CCI1 *P tai CCI2 **P-luokissa			

Kvaalitulos¹⁾: Osallistumisoikeuden vahvistava vähimmäistulos (Minimum Eligibility Requirement, MER)

- ratsukko saavuttaa koulukokeessa vähintään 55 % enimmäispistemäärästä,
- maastokokeen estevirhepistemäärä lyhyessä kilpailussa on 0
- 1 rikkoutuvan esteen hajoaminen, tai yhden esteen hyppääminen lipun ulkopuolelta sallitaan
- yliaikavirheitä enintään 75 sekuntia ja, että
- rataestekokeessa estevirhepistemäärä on korkeintaan 16.
- Vaarallisesta ratsastuksesta saadut 25 virhepistettä eivät myöskään oikeuta tuloksen hyväksymiseen.
- Osallistumisoikeuden vahvistavaa tulosta ei voi saada hallikilpailusta

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.15 ja 30 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 1.45,0 sekä 30 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Kolme kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaikeasta luokasta.
Yli 120 cm	Kolme kvaalitulosta ²⁾ vähintään CAIP-A kilpailuista.

Kvaalitulos²⁾=hyväksytty tulos kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

10. Jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvostelun tekee Suomen Hippos ry:n ratsu- ja ponivaliokunta. Jälkeläisarvostelun perusteella jalostusarvosteltu ori tai tamma voidaan palkita arvokirjaimella B, AB, A ja Valio. Ratsu- ja ponivaliokunnalla on oikeus tehdä poikkeuspäätös jälkeläisarvokirjaimen myöntämisen suhteen, mikäli yksilö täyttää muilta ominaisuuksiltaan asetetut vaatimukset, vaikka jälkeläisarvostelussa jokin osa-alue ei täytyisi.

Huomioitavaa arvokirjaimiin oikeuttavissa tuloksissa

- Jälkeläisen tuloksista paras arvostelutulos otetaan huomioon:
  - Jälkeläisen jalostusarvostelutuloksista paras otetaan huomioon seuraavassa järjestyksessä: I, II, III, hyväksytyt
  - Mikäli jälkeläisen jalostusarvostelutulos on hylätty terveystulosten perusteella tai siksi, että yksilö ei ole rotumääritelmän mukainen, jää tämä tulos voimaan ja otetaan huomioon jälkeläisarvostelussa.
  - Mikäli jälkeläisen jalostusarvostelutulos on "keskeytetty" tai "ei palkittu", otetaan huomioon paras tulos 1-3 -vuotiaiden nuorten hevosten arvosteluista.
- Maahantuodun oriin tai tamman jälkeläisten ulkomaisten tulosten huomioimiseksi niistä tulee esittää virallinen todistus.
- Tammalla tulee olla palkittu arvokirjainta AB varten 2 jälkeläistä ja arvokirjainta A varten 3 ja VALION arvokirjainta varten 5 jälkeläistä myös Suomessa.
- Oriilla tulee olla palkittu arvokirjainta B varten 3, arvokirjainta AB varten 6 ja arvokirjainta A varten 12 ja VALION arvokirjainta varten 20 jälkeläistä myös Suomessa.
- Ori tai tamma voidaan jättää palkitsematta Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä, jos se periyttää selvästi jotain hevosen tai sen jälkeläisten terveyden tai hyvinvoinnin vaarantavaa vikaa.
- Ori tai tamma voidaan palkita vuosittain vain yhdellä arvokirjaimella.
- Oriille tai tammalle myönnetään korkein arvokirjain, johon sen tulokset hakemuksen perusteella oikeuttaa.
- Ori tai tamma voidaan palkita myös kuolemansa jälkeen.
- Tammojen arvokirjain B myönnetään vaatimusten täytyessä automaattisesti, muita arvokirjaimia tulee anoa kirjallisesti Suomen Hippos ry:ltä.
- Mikäli jälkeläisten laatu antaa aiheutta, voidaan ori siirtää jalostusarvosteltujen luokasta perusluokkaan

10.1. Oriiden jälkeläisarvostelu

Palkittavan oriin arvosteltujen jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon arvosteltujen eläinten osalta viiden edellisvuoden aikajaksolla tarkasteltuna. Tällöin huomioidaan arvosteltujen jälkeläisten lukumäärän ja koko jälkeläismäärän suhde. Vähimmäisvaatimuksena oriin palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

- **arvokirjaimella B** jos 5 sen vähintään 1-vuotiaista jälkeläistä on Suomen Hippos ry:n arvostelutilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon.
- **arvokirjaimella AB** jos 10 sen vähintään 1-vuotiaista jälkeläistä on esitetty jalostusohjelman mukaisissa arvostelutilaisuuksissa ja lisäksi yksi kohdista 1 tai 2 täyttyy:
  1. 10 jälkeläistä on Suomen Hippos ry:n arvostelutilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai sijoittunut laatuponikilpailussa
  2. 10 arvostellusta jälkeläisestä 3 on jalostusarvosteltuja oriita tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa
- **arvokirjaimella A** jos 20 sen vähintään 1-vuotiaista jälkeläistä on esitetty jalostusohjelman mukaisissa arvostelutilaisuuksissa JA
  - 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai sijoittunut laatuponikilpailussa JA
  - jälkeläisistä 3 on joko jalostusarvosteltuja oriita tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa
- **VALION arvo:** Rotuyhdistyksen anomuksesta jälkeläisarvokirjaimella A-palkittu ori voi saada valion arvon, jos
  - arvostelluista jälkeläisistä viisi on joko jalostusarvostelussa palkittua oriita tai jalostusarvostelussa I palkinnolla palkittua tammaa JA
  - lisäksi 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon, tai sijoittunut laatuponikilpailussa.

10.2. Tammojen jälkeläisarvostelu

Palkittavan tamman jälkeläisten näyttelytulosten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon arvosteltujen yksilöiden osalta viiden edellisvuoden aikajaksolla tarkasteltuna. Mukaan lasketaan vähintään 1-vuotiaiden jälkeläisten tulokset. Vähimmäisvaatimuksena tamman palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

- **Arvokirjaimella B** jos yksi sen jälkeläinen on palkittu Suomen Hippos ry:n järjestämässä tilaisuudessa vähintään II palkinnolla.
- **Arvokirjaimella AB** jos 3 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa ja vähintään yksi kohdista 1-2 täyttyy:
  1. Esitetyistä jälkeläisistä 3 on saavuttanut I tai II-palkinnon
  2. 1 on jalostusarvosteltu ori tai I palkinnolla jalostusarvosteltu tamma
- **Arvokirjaimella A** jos 5 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa ja vähintään yksi kohdista 1-3 täyttyy:
  1. Esitetyistä jälkeläisistä 5 on saavuttanut I tai II -palkinnon
  2. Yhden tulee olla jalostusarvosteltu ori tai I palkinnolla jalostusarvosteltu tamma
  3. Yhdellä on oltava tason 2* suoritusluokkamerkintä
- **VALION arvo:** Jälkeläisarvokirjaimella A palkittu tamma voi saada valion arvon, jos jälkeläisistä 3 on jalostusarvostelussa palkittua oritta tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa

11. Terveysominaisuudet

Oriille tehdään eläinlääkärin toimesta terveystarkastus ponioripäivillä. Tamma- ja varsanäyttelyissä terveydentilan tarkastaa Hippoksen auktorisoima toimihenkilö. Mikäli on syytä epäillä, että ponilla on jokin terveydellinen ongelma, voidaan poni määrätä lisätutkimuksiin. Tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista vastaa ponin omistaja. Ponioripäivillä jatkotutkimuksiin ponin voi määrätä orilautakunta ja tamma- ja varsanäyttelyissä tamma- ja varsalautakunta. Muissa tapauksissa päätöksen tekee ratsu- ja ponivaliokunta. Ponin jalostusarvostelutulos vahvistetaan vasta, kun on saatu riittävän kattava selvitys ponin terveydentilasta. Ori tai tamma voidaan siirtää perusluokkaan Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä missä tahansa elämän vaiheessa, mikäli sillä ilmenee jokin merkittävä jalostusta haittaava vika.

Tamma- ja varsanäyttelyissä, sekä ponioripäivillä poneille suoritetaan kliininen yleistarkastus, jonka tavoitteena on varmistaa, että ponilla ei ole sellaista fyysistä, psyykkistä tai perinnöllistä vikaa, joka estää jalostusarvosteluun osallistumisen tai jalostusarvosteltujen luokkaan merkitsemisen. Jalostusarvosteltaville oriille suoritetaan tarkempi terveydentilan tarkastus. Lautakunnan päätöksellä tavanomaisesta poikkeava löydös voi edellyttää lisätutkimuksia tai voi aiheuttaa arvostelutuloksen hylkäämisen tai osallistumisoikeuden epäämisen löydöksen vakavuusasteen mukaan.

Oriin terveystarkastuksessa ori tarkastetaan seuraavien ominaisuuksien osalta:

- A) Ori on kliinisesti terve, eikä ilmennä tarttuvien tautien oireita.
- B) Oriilla ei todeta viitteitä seuraavista vioista: Kinnerpatti, kaihi, epämuodostuneet sukuelimet (myös kiertyneet kivekset), sädeluontuma, yli ½ hampaan mittainen yläpurenta, kehärengas, kavioruston luutuma, kukkopatti, patellan luksaatio tai subluksaatio, rohiseva hengitys, hinkukurkku, shivering, kesäihottuma, sarkoidit, nivustyrä, napatyrä.
- C) Ori ei ilmennä puhkurioireita.
- D) Ori liikkuu puhtaasti.
- E) Ori on rakenteeltaan ja liikemekaniikaltaan normaali.

- Poikkeavuudet kiven koossa voidaan hyväksyä nuorilla oriilla ja ori voidaan merkitä jalostusarvosteltujen luokkaan vuodeksi. Tällöin oriin kivekset tulee tarkastaa vuoden päästä ja kiven tulee olla uusintatarkastuksessa normaali.
- Kaksivuotiaalle oriille, jolla on todettu kiveskiertymä, ei voida merkitä jalostusarvosteltujen luokkaan. Ori saa kuitenkin tulla uusintatarkastukseen uudelleen kolmevuotiaana. Kolmevuotiaalla tai vanhemmalla oriilla kiveskiertymä estää oriin jalostusarvosteltujen luokkaan merkitsemisen.
- Etuhampaiden purupinnan tulee olla kosketuksissa vähintään puolen hampaan matkalta hevosen pään ollessa normaaliasennossa.

Mikäli tamman tai oriin terveydentilan tarkastuksessa ilmenee jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttava muu vika, päättää arvostelulautakunta jatkotoimenpiteistä. Omistajalla on velvollisuus ilmoittaa tiedossa olevat jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttavat terveysongelmat ja käytöshäiriöt ilmoittautumisen yhteydessä.

Oriin kliinisen tutkimuksen arvosteluasteikko:

e.h = Normaali, 1 = lievä, 2 = kohtuullinen, 3 = huomattava muutos

Kohtuullinen tai huomattava muutos edellyttää lisätutkimuksia, tai voi aiheuttaa oriin arvostelun hylkäämisen vakavuusasteen mukaan.

11.1. Geenitestit, PSSM1, Myotonia

Geenitestauksen tuloksista tulee merkintä hevosen jalostustodistukseen, sekä heppa -tietokantaan.

Newforestinponien populaatiossa esiintyy polysakkaridien kertymätauti (Polysaccharide Storage Myopathy, PSSM1), minkä vuoksi geenitesti kyseisen mutaation vuoksi on oriilla pakollinen. Kaikki jalostusluokkaan merkittävät oriit tulee testata PSSM1:n osalta. Poikkeuksena yksilöt, joiden molemmat vanhemmat on testattu vapaiksi geenivirheestä (n/n). Mikäli jalostusarvosteltavaa oritta ei ole testattu aiemmin, tulee se testata ennen yleisen jalostukseenkäyttöoikeuden myöntämistä. Tammojen geenitestaaminen PSSM1 varalta ei ole pakollista, mutta suositeltavaa. Tammat on mahdollista testata jalostusarvostelun yhteydessä.

Kantje's Ronaldon sukulinjaa alenevassa polvessa edustavat jalostuskäytössä olevat oriit ja tammat tulee testata Myotonian varalta vapaiksi geenivirheestä (Myotonia: n/n) ennen jalostusluokkaan merkitsemistä. Poikkeuksena yksilöt, joiden molemmat vanhemmat on testattu vapaiksi geenivirheestä (n/n).

11.2. Tarttuvien eläintautien ehkäisy

Eläimen omistajan tulee omalla toiminnallaan ennen arvostelutilaisuutta ja arvostelutilaisuudessa pyrkiä ehkäisemään eläintautien leviäminen ja huolehtia siitä, että näyttelypaikalle tuodaan vain kliinisesti terveitä eläimiä sellaisista pitopaikoista, joissa ei ole esiintynyt edellisen kolmen viikon aikana tarttuviin tauteihin viittaavaa oireilua.

11.3. Vapautus askellajien esittämisestä

Tammalle voidaan erittäin painavasta terveydellisestä syystä myöntää vapautus askellajien esittämisestä jalostusarvostelussa. Vapautuksesta toimitetaan hakemus ja eläinlääkärintodistus viimeistään kaksi viikkoa ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Eläinlääkärintodistuksesta tulee käydä ilmi, miksi tamman liikkeitä ei voida esittää eli lausunto siitä, mikä tamman terveydentilassa estää liikumisen normaalisti sekä arvio tilan periytyvyydestä. Vapautuksen myöntää näyttelyn arvostelulautakunta.

12. Oriin ja tamman jalostuskäyttö

Jokaiselle jalostuskäytössä olevalle oriille on aktivoitava vuosittainen orilisenssi. Orilisenssin aktivointi vaaditaan myös tuontispermaoriilta.

12.1. Orilisenssi

Voimassa oleva orilisenssihinnasto hintaportaineen julkaistaan vuosittain [Suomen Hippoksen sivuilla](#). Varsan kantakirjaan merkitsemisen edellytyksenä on, että isäoriin lisenssin tulee olla maksettuna astutusvuodelle. Haku tapahtuu Hippoksen Heppa-järjestelmässä. Jos lisenssiä ei makseta eräpäivään mennessä, nousee hinta erikseen määriteltyjen hintaportaitten mukaisesti.

Suomessa astuvan oriin orilisenssi

Sähköinen astutuskirjanpito aukeaa, kun orilisenssi on aktivoitu. Oriin jälkeläisiä ei voi ilmoittaa syntyneeksi, eikä varsaa voi merkitä kantakirjaan, jos orilisenssiä ei ole aktivoitu. Mikäli orilisenssiä ei ole lunastettu astutushetkellä, tulee maksaa korotettu orilisenssimaksu ennen varsan merkitsemistä kantakirjaan. Oriin astutushetkellä voimassa oleva kantakirjaluokka määrää orilisenssin [hinnan](#).

Ulkomailla astutettava tamma

Ulkomailla astutetulle tammalle ei tarvitse hakea tammakohtaista lupaa. Ulkomailla astutetulle tammalle tulee olla käytetty oritta, joka on merkitty rodun ulkomaiseen tai suomessa ylläpidettävään rodun kantakirjaan, jotta varsa voidaan merkitä kantakirjaan. Tamman jälkeläiseltä vaaditaan syntymätodistus ulkomaisen oriin orinpitäjältä.

12.2. Tuontispermaoriin käyttö

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että ori täyttää jalostusoriille asetetut vaatimukset ja ori on kotimaassaan jalostusluokkaan merkitty.

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että ori on merkitty suomalaiseen tai ulkomaiseen newforestinponien kantakirjaan ja oriin jalostukseen käyttöoikeus on voimassa kantakirjan sääntöjen mukaisesti jalostusarvosteltujen luokassa. Tuontispermaoriille tulee lunastaa astutusvuoden orilisenssi. Tuontispermaoriin polveutumistodistus ja jalostuskäyttöä ja kantakirjaan merkitsemistä koskevat tiedot (DNA-kartta, jalostustodistus ja astutustiedot) tulee toimittaa Hippokseen, jotta varsa voidaan merkitä kantakirjaan.

12.3. Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö

Kuolleen tai kastroidun oriin pakastesperman käyttö on sallittu jalostusarvosteltujen luokkaan merkityn oriin kohdalla. Oriin polveutumismääritys tulee olla tehtynä. Oriille tulee lunastaa astutusvuoden orilisenssi.

12.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot

Lupa hevosten spermankeräysasemille ja spermavarastoille haetaan Aluehallintovirastosta. Ruokavirasto vahvistaa luvan myöntämällä hyväksymisnumeron. Lupa edellyttää asianmukaisia sperman keruu ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan asetettuja vaatimuksia. Lupavaatimukset on määritelty eläintautilaissa.

12.5. CEM- ja EVA-testit

Eläintautilain mukaisesti kaikki keinosiemennyksellä jalostukseen käytettävät oriit on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) sekä virusarteriitin (EVA) varalta. Negatiivinen CEM-näyte on otettava oriilta ennen seuraavaa siitoskautta joulukuun-maaliskuun aikana, kuitenkin ennen ensimmäistä

siemennystä. Mikäli oritta ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusida. Mikäli jalostusluokkaan merkittyä oritta käytetään vain luonnolliseen astutukseen, on CEMtesti otettava vähintään 5 vuoden välein.

12.6. Sperman tuonti ja vienti

Hevosten sukusolujen ja alkioden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon löytyy ajankohtaiset ohjeet Ruokaviraston nettisivuilta.

12.7. Astutusikä

Alle 2-vuotiaita tammoja ei suositella astutettavaksi.

12.8. Alkionsiirto

Alkionsiirrossa noudatetaan EU:n ja maa- ja metsätalousministeriön asettamia vaatimuksia.

Alkionsiirtomenetelmällä syntyneen varsan kasvattaja on vastaanottajattaman omistaja varsan syntymähetkellä, ellei kasvattajaksi ole ilmoitettu vastaanottajattaman haltijaa Suomen Hippoksen omistajarekisterissä.

13. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat

13.1. Ratsu- ja ponivaliokunta

Suomen Hippoksen nimeämässä ratsu- ja ponivaliokunnassa on vähintään kolme kasvatuksen asiantuntijaa. Lisäksi valiokunnassa ovat kotieläinten jalostustieteen asiantuntija, eläinlääketieteen asiantuntija, ratsastusurheilun asiantuntija, hevosjalostusliittoja edustava virkailija ja sihteerinä toimiva jalostusagronomi.

Ratsu- ja ponivaliokunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta ja toimikausia voi olla korkeintaan kaksi peräkkäin. Tarvittaessa voidaan käyttää asiantuntijatyöryhmiä.

13.2. Tamma- ja varsalautakunta

Tammojen ja varsojen arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kaksi Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista toinen toimii puheenjohtajana, ovat läsnä. Tammojen ja ruunien osalta mittauksen ja yleisen terveystarkastukseen suorittaa Suomen Hippoksen auktorisoima henkilö. Lisäksi voidaan käyttää muita koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

13.3. Orilautakunta

Orilautakuntaan kuuluvat Suomen Hippos ry:n nimeämät tuomarit, eläinlääkäri ja sihteerinä toimiva Suomen Hippoksen toimihenkilö. Oriiden arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kolme Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista yksi toimii puheenjohtajana, ovat läsnä. Lautakunnassa voidaan käyttää koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita. Käyttökokeen voi arvostella erikseen nimetty tuomari.

13.4. Esteellisyys

Jos joku lautakunnan jäsenistä on estynyt tai esteellinen, nimeää Suomen Hippos ry:n edustaja hänen tilalleen sijaisen. Lautakunnan jäsenen on välittömästi saatettava lautakunnan tietoon mahdollinen esteellisyysperuste. Lopullisen päätöksen lautakunnan jäsenen esteellisyydestä ratkaisee lautakunta.

Lautakunnan jäsen on esteellinen, jos

1. jäsen tai hänen lähiomaisensa on tai on ollut ko. hevosen kasvattaja, omistaja, osaomistaja, valmentaja, ratsastaja tai maahantuoja
2. jäsen tai hänen lähiomaisensa on ko. hevosen isän tai emän kasvattaja, omistaja, osaomistaja, vuokraaja tai oriinpitäjä
3. jäsen on palvelussuhteessa tai muussa toimeksiantosuhteessa ko. hevosen kasvattajaan, omistajaan, osaomistajaan, valmentajaan tai maahantuojaan
4. tai jos ilmenee jokin muu vastaava esteellisyysperuste, jolla luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta syystä vaarantuu.

Arvostelulautakunnan jäsen on itse vastuussa esteellisyyden ilmoittamisesta. Lähiomaiseksi katsotaan vanhemmat, avio- ja avopuoliso, lapset sekä sisarukset.

Jos arvostelulautakunnan äänestäessä äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

14. Menettelytapaohjeet

Kaikilla kasvattajilla ja omistajilla on tasapuolinen oikeus ilmoittaa kantakirjan vaatimukset täyttävät hevosensa mukaan jalostusohjelmaan. Jalostusohjelmaan osallistuvien hevosten kasvattajat ja omistajat sitoutuvat noudattamaan jalostusohjelman sääntöjä sekä tunnistus-, rekisteröinti- että jalostustoiminnan osalta. Jalostusarvostelun tulokset ovat julkisia.

Jalostusarvostelutuloksesta voi valittaa, mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Ratsu- ja ponivaliokunta. Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia tilaisuuden päättymisen jälkeen näyttelykansliaan. Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta Suomen Hippokseen. Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksistä voi valittaa Suomen Hippoksen hallitukselle.